

**Marszałek
Województwa Podlaskiego**

Białystok, dnia 19 listopada 2020 r.

GM-IX.033.1.8.2020

Szanowny Pan

Maciej Żywno

Radny Województwa Podlaskiego

W odpowiedzi na interpelację z dnia 8 listopada 2020 r. w sprawie zawieszenia połączeń autobusowych obsługiwanych przez PKS Nova S.A., poniżej przedstawiam stanowisko w sprawie:

Pytanie nr 2: „*Na podstawie jakich przesłanek Podlaska Komunikacja Samochodowa Nova S.A powołuje się na sytuację związaną z pandemią Koronawirusa COVID-19 jako powód ograniczenia połączeń?*”

W zakresie wątpliwości związanych z podstawą prawną powołania się przez PKS Nova S.A. na sytuację związaną z pandemią koronawirusa przy zawieszaniu połączeń należy wskazać na art. 15n ustawy z dnia 2 marca 2020 r. o szczególnych rozwiązaniach związanych z zapobieganiem, przeciwdziałaniem i zwalczaniem COVID-19, innych chorób zakaźnych oraz wywołanych nimi sytuacji kryzysowych (t.j. Dz. U. poz. 1842).

Zgodnie z treścią powołanego przepisu warunków określonych w zezwoleniu, o którym mowa w art. 18 ust. 1 ustawy z dnia 6 września 2001 r. o transporcie drogowym, nie stosuje się w przypadku:

- 1) konieczności podjęcia czynności związanych z przeciwdziałaniem COVID-19;
- 2) braku rentowności wykonywanych przewozów, będącego skutkiem niezależnych od przedsiębiorcy okoliczności, związanych z przeciwdziałaniem COVID-19.

Wejście w życie z dniem 1 kwietnia 2020 r. wyżej przytoczonego przepisu nie tylko zwalnia PKS NOVA S.A. od obowiązku uzyskania odpowiedniej zgody przez Marszałka Województwa Podlaskiego w przypadku zawieszania kursów, ale uprawnia wszystkich

przewoźników do niestosowania warunków określonych w wydanych zezwoleniach do wykonywania przewozów regularnych i przewozów regularnych specjalnych w przypadku spełniania się jednej z dwóch powyżej wskazanych przesłanek.

Intencja ustawodawcy wyrażona została w uzasadnieniu do ustawy z dnia 31 marca 2020 r. o zmianie ustawy o szczególnych rozwiązaniach związanych z zapobieganiem, przeciwdziałaniem i zwalczaniem COVID-19, innych chorób zakaźnych oraz wywołanych nimi sytuacji kryzysowych oraz niektórych innych ustaw (Dz. U. z 2020 r., poz. 568). Przywołać należy pkt. 2.31. uzasadnienia „*Zmiany w zakresie uzyskania zezwolenia na wykonywanie przewozów regularnych i przewozów regularnych specjalnych*”, w którym czytamy:

„Branża transportowa jest jedną z pierwszych, która odczuła skutki wywołane zagrożeniem rozprzestrzeniania się COVID-19. W ostatnim czasie przedsiębiorstwa transportowe, zwłaszcza zajmujące się transportem osób, notują drastyczny spadek zamówień na świadczone przez nich usługi transportowe. Odwołanie imprez masowych, malejący ruch turystyczny (odwołane wycieczki, wycieczki szkolne, pielgrzymki), a także zmniejszająca się liczba osób podróżujących zarówno w kraju, jak i za granicę, powodują znaczne straty finansowe wśród przewoźników drogowych wykonujących przewozy regularne, tj. publiczne przewozy osób i ich bagażu w określonych odstępach czasu i określonymi trasami oraz przewozy regularne specjalne, tj. niepubliczne przewozy regularne określonej grupy osób, z wyłączeniem innych osób. Duża część wykonywanych przewozów regularnych stała się nierentowna bądź też niemożliwe jest ich wykonywanie zgodnie z rozkładem jazdy i na warunkach określonych w uzyskanym zezwoleniu na wykonywanie tego rodzaju przewozu. Dlatego też powstała konieczność wprowadzenia szczególnych rozwiązań minimalizujących negatywne skutki ekonomiczne dla tego sektora gospodarki. Mając na uwadze, że wykonywanie przewozu regularnego lub przewozu regularnego specjalnego z naruszeniem warunków określonych w zezwoleniu stanowi naruszenie obowiązków lub warunków przewozu drogowego i zagrożone jest karą pieniężną, zgodnie z art. 92a ust. 1 i załącznikiem nr 3 do ustawy o transporcie drogowym, zasadnym jest wprowadzenie przepisu - konstytuującego instytucję odstępstwa od wykonywania przedmiotowych przewozów zgodnie z warunkami określonymi w zezwoleniu, na czas występowania zagrożenia rozprzestrzeniania się zakażeń COVID-19. (...) W związku z czym przewoźnicy drogowi będą mogli zaprzestać wykonywania przewozów na określonych liniach bądź wykonywać je niezgodnie z rozkładem jazdy, jeżeli będzie to uzasadnione przedstawionymi

powyżej przesłankami, bez obawy, że nałożona zostanie na nich z tego tytułu kara pieniężna. W takich przypadkach nieprzestrzeganie warunków określonych w zezwoleniu, nie będzie stanowiło także podstawy do odmowy udzielenia zezwolenia na wykonywanie przewozów regularnych lub przewozów regularnych specjalnych, ich zmiany bądź cofnięcia.”.

Biorąc pod uwagę powyższe uznać należy, iż stanowi ona odrębną regulację do wspomnianych w interpelacji rozporządzeń w sprawie ustanowienia określonych ograniczeń, nakazów i zakazów w związku z wystąpieniem stanu epidemii, wprowadzających zasady ochrony higienicznej w pojazdach komunikacji publicznej i ograniczenie ilości pasażerów, niejako chroniącą branżę przewozów zbiorowych przed upadkiem.

Z informacji od Zarządu PKS NOVA S.A. wynika, iż w związku z rozprzestrzenieniem się wirusa SARS-CoV-2, który spowodował drastyczny spadek liczby pasażerów korzystających z usług przewozowych w Spółce, w trosce o bezpieczeństwo oraz w celu ograniczenia strat, z powodu niskiej rentowności połączeń, Spółka zmuszona była do znacznego ograniczenia ilości wykonywanych kursów.

Podstawą zawieszenia kursów wymienionych w interpelacji był drastyczny spadek przychodów z uwagi na wprowadzenie nauki zdalnej dla uczniów klas IV – VIII, szkół ponadpodstawowych jak i wyższych uczelni, przez co nie było sprzedaży biletów miesięcznych dla tej grupy uczniów. Przychody oscylowały na poziomie od 0,00 zł/km do maksymalnie 0,68 zł/km. Podobne zawieszanie i ograniczanie ilości kursów ma miejsce w całym kraju. Spółka podkreśla również, iż ma na uwadze przede wszystkim zabezpieczenie dojazdu mieszkańcom województwa do pracy i ich powrót do domu, w związku z czym połączenia poranne i popołudniowe są ograniczone w minimalnym stopniu, co na obecną chwilę zabezpiecza potrzeby mieszkańców województwa w zakresie transportu publicznego. Nadal będą prowadzone badania i analizy napełnienia pojazdów, aby możliwe było elastyczne reagowanie na zmieniającą się sytuację i ewentualne ponowne uruchomienie rzeczonych połączeń.

Pytanie nr 3: *„Jak Zarząd Województwa zamierza wykonać zobowiązania wobec mieszkańców powiatu białostockiego wynikające z art. 14 pk.10 Ustawy z dnia 5 czerwca 1998 r. o samorządzie województwa, wskazujące obowiązek zapewnienia dostępności transportowej w regionie?”*

W zakresie dotyczącym realizacji zadań ustawowych samorządu województwa w zakresie zapewnienia dostępności transportowej na terenie powiatu białostockiego należy wyjaśnić, co następuje.

Stosownie do treści art. 14 ust. 1 pkt 10 *ustawy z dnia 5 czerwca 1998 r. o samorządzie województwa* samorząd województwa wykonuje zadania o charakterze wojewódzkim określone ustawami, w szczególności w zakresie transportu zbiorowego i dróg publicznych.

Zgodnie z art. 4 ust. 1 pkt 9 ustawy z dnia 16 grudnia 2010 r. o publicznym transporcie drogowym (Dz. U. z 2020 r. poz. 1944) organizatorem publicznego transportu zbiorowego jest właściwa jednostka samorządu terytorialnego albo minister właściwy do spraw transportu, zapewniający funkcjonowanie publicznego transportu zbiorowego na danym obszarze.

W świetle art. 7 ust. 1 pkt 5 lit a-c powołanej ustawy województwo jest organizatorem publicznego transportu zbiorowego:

- na linii komunikacyjnej albo sieci komunikacyjnej w wojewódzkich przewozach pasażerskich oraz w transporcie morskim,
- na linii lub sieci w międzywojewódzkich przewozach pasażerskich właściwych ze względu na najdłuższy odcinek planowanego przebiegu,
- na liniach lub sieciach komunikacyjnych powierzonych do organizacji przewozów na podstawie porozumień.

Wedle art. 4 ust. 1 pkt 25 przedmiotowej ustawy o publicznym transporcie drogowym marszałek wykonuje zadania związane z organizacją wojewódzkich przewozów pasażerskich, czyli przewozów wykonywanych „w granicach administracyjnych co najmniej dwóch powiatów i niewykraczający poza granice jednego województwa, a w przypadku linii komunikacyjnych w transporcie kolejowym także przewóz do najbliższej stacji w województwie sąsiednim, umożliwiający przesiadki w celu odbycia dalszej podróży lub techniczne odwrócenie biegu pociągu, oraz przewóz powrotny; inne niż przewozy gminne, powiatowe, powiatowo-gminne, metropolitalne i międzywojewódzkie”.

Ustawa o publicznym transporcie zbiorowym ustala zatem hierarchię w organizacji przewozów użyteczności publicznej. Według jej zapisów za organizację przewozów wykraczających poza teren województwa odpowiedzialny jest właściwy minister, natomiast przewozy nie przekraczające granicy powiatu organizuje odpowiednio starosta, prezydent, burmistrz lub wójt.

Nie jest zatem uprawnione twierdzenie, iż Marszałek Województwa ma obowiązek organizacji wszystkich przewozów odbywających się w województwie i tym samym zapewnienia

wszystkim wykluczonym komunikacyjnie miejscowościom w województwie podlaskim dostępu do komunikacji zbiorowej.

Zawieszono połączenia były realizowane przez PKS Nova S.A. w ramach przewozów o charakterze komercyjnym, w zależności od możliwości zasobowych przedsiębiorstwa.

Jednocześnie należy podkreślić, iż wszystkie linie wojewódzkie, objęte dopłatami z Funduszu rozwoju przewozów o charakterze użyteczności publicznej, są przez PKS Nova S.A. realizowane bez zakłóceń i żadna z tych linii nie została zawieszona.

Pytanie nr 4: *„Czy informowanie mieszkańców z dnia na dzień o wyłączeniu części połączeń Zarząd Województwa nie uważa jako niestosowne i uniemożliwiające zorganizowania sobie transportu zastępczego?”*

Jak wynika z wyjaśnień otrzymanych od Zarządu Spółki mieszkańcy, w miarę możliwości, są informowani o zmianach w rozkładach jazdy z odpowiednim wyprzedzeniem. Należy mieć jednak na uwadze, iż sytuacja związana z epidemią niekiedy wymusza działania, których nie dało się przewidzieć. Do wszystkich samorządów zostały wysłane informacje i prośby o śledzenie informacji na temat zawieszenia połączeń i zgłaszanie uwag dotyczących potrzeb mieszkańców w tej materii. PKS NOVA S.A. zapewniła jednocześnie, że podobne zamieszanie spowodowane niepełnym przepływem informacji nie będzie miało miejsca.

Pytanie nr 5: *„Część samorządów gminnych organizuje komunikację zastępczą, dbając o swoich mieszkańców. Czy Zarząd Województwa przewiduje udzielenia wsparcia finansowego tym samorządom?”*

Jak wcześniej zostało wspomniane PKS NOVA S.A. wysłała samorządom lokalnym informacje na temat zawieszania kursów, z prośbą o uwagi z ich strony, sformułowane na podstawie potrzeb zgłaszanych ze strony mieszkańców. Jak wynika z danych otrzymanych ze Spółki do dnia dzisiejszego swoje uwagi i propozycje zmian odnośnie zmiany godzin wyjazdów zgłosiła Gmina Gródek i Michałowo. Wszystkie ich uwagi i propozycje zostały przez PKS NOVA uwzględnione. Z Gminy Wasilków skierowano jedynie zapytanie o kursy do Studzianek. Gmina została poinformowana, że w tym kierunku zostaje zawieszony kurs o godzinie 11.30, na obecną chwilę całkowicie nierentowny, zaś pozostałe dopłacane przez Gminę będą kursować bez zmian. Spółka nie posiada wiedzy jakich miejscowości dotyczy

komunikacja zastępcza zorganizowana na terenie Gminy Wasilków, ponieważ nie otrzymała innych uwag odnośnie potrzeb mieszkańców. Spółka jako przewoźnik realizujący komunikację publiczną ma na względzie potrzeby komunikacyjne społeczności lokalnej, ale z drugiej strony nie może takiej komunikacji wykonywać nie patrząc na wynikający z tego rachunek ekonomiczny. Podlaska Komunikacja Samochodowa Nova S.A. jest otwarta na ewentualne przywrócenie rzeczonych połączeń, przy jednoczesnej partycypacji samorządów lokalnych w kosztach realizacji tych nierentownych, aczkolwiek ważnych społecznie, połączeń.

Pytanie nr 6: *„Skąd mieszkańcy i pasażerowie mają wiedzieć, który autobus, cytując z ogłoszenia: „Autobusy po 20.00 wyjadą jedynie te, które mają swoje noclegi poza Białymstokiem”. Czy pasażerowie mają sami to ustalić?”*

Zarząd Spółki zapewnił, że taka sytuacja więcej się nie powtórzy, a treść wszystkich ogłoszeń będzie bardziej szczegółowo sprawdzana przed podaniem do informacji, aby uniknąć tak niefortunnnych sformułowań.

Pytanie nr 7: *„Obietnice wyborcze Prawa i Sprawiedliwości oraz obecnego Zarządu Województwa wskazywały jednoznacznie na zadbanie o utrzymanie, a nawet przywrócenie połączeń do wszystkich miejscowości naszego regionu. Czy Zarząd Województwa podtrzymuje te zobowiązania?”*

Zarząd Województwa Podlaskiego nie wycofuje się ze złożonych zobowiązań w zakresie przywrócenia dostępności komunikacyjnej w regionie. Od 01.07.2020 roku wraz z PKS NOVA Województwo Podlaskie realizuje umowę dotyczącą linii użyteczności publicznej. W ramach tej umowy do końca roku 2020 są wykonywane połączenia na 21 liniach, generując pracę eksploatacyjną w wysokości 1.923.707 km. Na rok 2021 planowane jest utrzymanie siatki tras łączących słabo skomunikowane miejscowości naszego województwa.

Mając na uwadze wcześniejsze wyjaśnienia do pytania nr 2 interpelacji stwierdzić należy, iż nie jest właściwe wskazywanie Samorządu Województwa, jako jedyne odpowiedzialnego za organizację publicznego transportu zbiorowego do miejscowości wykluczonych komunikacyjnie. W tym miejscu wyjaśnić należy, iż zgodnie z zapisami ustawy z dnia 16 grudnia 2010 r. o publicznym transporcie zbiorowym marszałek nie ma możliwości organizacji wszystkich przewozów odbywających się w województwie, gdyż

wykonuje on zadania związane z organizacją przewozów pasażerskich, wykonywanych „w granicach administracyjnych co najmniej dwóch powiatów i niewykraczający poza granice jednego województwa”. Za organizację przewozów wykraczających poza teren województwa odpowiedzialny jest właściwy minister, natomiast przewozy nieprzekraczające granicy powiatu organizuje odpowiednio starosta, prezydent, burmistrz lub wójt. W związku z powyższym jednym z podstawowych warunków utrzymania dotychczasowej liczby połączeń jest uzyskanie dopłat od zainteresowanych samorządów, co pozwoliłoby pokryć część kosztów bezpośrednich wynikających z obsługi połączeń, nie obciążając wyłącznie PKS Nova S.A., której jedynym akcjonariuszem jest Województwo Podlaskie.

Pytanie nr 1 i 8: *„W imieniu mieszkańców powiatu białostockiego, zaniepokojonych tą sytuacją i wymagającą wsparcia w okresie pandemii, oczekuję interwencji Zarządu Województwa i przywrócenia wymienionych połączeń. Czy Zarząd Województwa zna i czy zamierza podjąć stosowne decyzje jako właściciel Podlaskiej Komunikacji Samochodowej Nova Spółka Akcyjna i doprowadzić do realizacji zadań ustawowych samorządu dotyczących zapewnienia dostępności transportowej?”*

Zagadnienie dotyczące realizacji zadań ustawowych samorządu województwa dotyczących zapewnienia dostępności do komunikacji zbiorowej zostało wyjaśnione powyżej, w zakresie odpowiedzi na pytanie nr 3.

W odniesieniu do pytania dotyczącego wpływu Zarządu Województwa na działalność Spółki PKS Nova S.A., m.in. w zakresie zawieszenia połączeń stwierdzić należy, iż Województwo Podlaskie, będąc jedynym akcjonariuszem Spółki w swoim działaniu porusza się w ramach katalogu uprawnień wynikających z ustawy z dnia 15 września 2000 r. Kodeks spółek handlowych oraz umowy Spółki. W zakresie działań na zewnątrz Spółki jedynym uprawnionym organem jest Zarząd PKS Nova S.A., który odpowiedzialny jest za prawidłową realizację działalności przewozowej przy jednoczesnym zapewnieniu bezpieczeństwa i zdrowia klientów oraz pracowników. Zarząd Województwa Podlaskiego, mając na uwadze dbałość o dostępność komunikacyjną w regionie, jest w stałym kontakcie z Zarządem Spółki PKS NOVA S.A, zapoznaje się z analizami przeprowadzanymi przez spółkę w dynamicznie zmieniającej się sytuacji związanej z pandemią, również w zakresie możliwości wznowienia obsługi zawieszonych połączeń.

Jednocześnie należy ponownie podkreślić jak ważne jest wspieranie procesu zacieśniania współpracy pomiędzy samorządami lokalnymi na rzecz zbudowania siatki połączeń do wykluczonych komunikacyjnie miejscowości.

MARSZAŁEK WOJEWÓDZTWA

Artur Kosicki